

PROJECTBESCHRIJVING VOOR DE LEERKRACHT

PROJECT GROTE VERHALEN

Leerlijn Beeldend | Thema Verhalen | Groep 5 en 6 | Dec 2017

Klaar voor de start?

- ✓ Download dit document naar uw computer voor het beste gebruik.
- ✓ We gaan ervan uit dat je kennis hebt van de [opzet van COH](#).
- ✓ Gebruik de digitale versie van dit project.
- ✓ Vraag bij de voorbereiding zo nodig hulp aan je interne cultuurcoördinator of je cultuurcoach (laat je informeren over de scholingsmogelijkheden).
- ✓ Bereid het project bij voorkeur samen met je collega's voor (vergeet de vakleerkrachten niet).
- ✓ Een bezoek aan een voorstelling, tentoonstelling of vaste collectie in een Haagse culturele instelling is van grote meerwaarde. Zie [CultuurSchakel](#) voor het actuele aanbod.
- ✓ Nodig als dat lukt een kunstenaar uit die betrokken wordt bij de uitvoering van het project. Zie [CultuurSchakel](#).
- ✓ Bedenk van tevoren bij welke onderdelen je ouders kunt inschakelen.
- ✓ Je mag het project 'op maat maken', mits je de fasen van het creatieve proces blijft doorlopen.
- ✓ Trek voor het hele project zes tot acht lesmomenten van 45 minuten uit.
- ✓ Kijk ook even op de [Facebookpagina](#) van Cultuuronderwijs op zijn Haags voor meer informatie en het gebruikersplatform.

Inhoudsopgave

1. Informatie	1
2. Introductie	3
3. Oriëntatie	4
4. Opdracht: Levende verhalen	5
5. Opdracht: Levende beelden	7
6. Opdracht: Verhaal zonder woorden	10

1. Informatie

Lees ter voorbereiding van de COH-lessen onderstaande informatie over de invulling en het doel van het project en manieren om het project te promoten. Ook zijn hieronder de algemene benodigdheden en de begrippenlijst opgenomen.

Wat doen de leerlingen in dit project?

Het thema van dit project binnen de discipline 'Beeldend' is 'Verhalen'. Onder de titel *GROTE VERHALEN* gaan leerlingen op ontdekkingsstocht naar verhalen in de beeldende kunst. Welke kunstwerken verbeelden een verhaal? Hoe breng je een verhaal over zonder woorden? Hoe verbeeld je een kunstwerk? De leerlingen gaan dit onderzoeken met behulp van tekst, compositie, expressie, houding, vorm en kleur in verschillende beeldende materialen en technieken.

Waarom dit project?

Verhalen spelen een grote rol in de geschiedenis. Door verhalen te verbeelden, leren kinderen zich in te leven in vroegere tijden, waardoor ze ook meer inzicht krijgen in het huidige leven.

Doelen

In dit project worden bij de Introductie, de Oriëntatie en de Opdrachten kennisdoelen en vaardigheidsdoelen benoemd. De volgende houdingsdoelen gelden voor het project in het algemeen. De leerling:

- stelt zich in binnen- en buitenschoolse activiteiten met alle zintuigen open voor beeldende vormgeving en kunst binnen een thema of onderwerp dat aansluit bij zijn belevingswereld;
- laat zich bij het experimenteren leiden door een manipulerende en onderzoekende houding;
- leert dat zijn eigen werkelijkheid niet altijd hetzelfde is als wat andere mensen zien of vinden;
- is trots op zijn resultaten, zowel oriënterend en onderzoekend als uitvoerend;
- heeft een betrokken, nieuwsgierige en onderzoekende houding;
- kijkt met aandacht naar voorbeelden uit de beeldende kunst en werk van medeleerlingen;
- luistert met aandacht naar ideeën van medeleerlingen;
- neemt actief deel aan de diverse gesprekken gedurende het project.

Promotie

Het project gaat meer leven als er ook buiten de klas aandacht voor is. Denk na over manieren om het project te promoten.

- Stel ouders op de hoogte van het museumbezoek of de komst van de [kunstenaar in de klas](#).
- Maak flyers voor de eindpresentatie en verspreid deze in de buurt.
- Maak foto's of filmpjes van de diverse presentatiemomenten en deel deze via de schoolwebsite, klassenapp of andere kanalen.
- Zorg dat de redactie van de wijkkrant tijdens de presentatie aanwezig is om een stukje te schrijven.

Algemene benodigdheden

Maak gedurende het hele project gebruik van de volgende ruimtes en materialen:

- klaslokaal of speellokaal
- muziekinstallatie en/of digibord
- digitaal foto- en filmtoestel
- (kleuren)printer

Begrippenlijst Nederlandse taal

Vaktaal

de galerie
de prent
het ruimtelijk beeld
de voorstelling
de collage
de compositie
de overlap
de afsnijding
tableau vivant

Algemene woorden

alledaags
hedendaags
dagelijks
het moment
indrukwekkend
groot verhaal
klein verhaal
verhaal zonder woorden
het sleutelwoord

Werkwoorden

voorlezen
voordragen
beschrijven
verbeelden
fotograferen
samenstellen

pastel	de gezichtsuitdrukking
de scène	de lichaamshouding
tweedimensionaal	de attributen
driedimensionaal	verticaal
ruimtelijke werking	horizontaal
de voorgrond	levendig
de achtergrond	de gebeurtenis

2. Introductie

Kennisdoelen	De leerling maakt kennis met wereldberoemde kunstwerken en voorwerpen die een bekend verhaal vertellen.
Vaardigheidsdoelen	De leerling: <ul style="list-style-type: none"> • leidt verhalen af die ten grondslag liggen aan wereldberoemde kunstwerken; • relateert bestaande verhalen aan, of bedenkt verhalen bij, voorwerpen.

Benodigheden

- *Het meisje met de parel en andere verhalen* van het Mauritshuis (Leopold, 2014)
- bijzondere doos of kist

Aan de slag in de klas

Het project kan op verschillende manieren worden geïntroduceerd. Maak een keuze uit onderstaande mogelijkheden:

- Bekijk en bespreek een aantal wereldberoemde kunstwerken die een bekend verhaal vertellen. Denk aan:
 - Het tapijt van Bayeux (1066-1082)
 - Fra Angelico, *De Annunciatie* (1450-1454)
 - Jacques-Louis David, *De kroning van Napoleon* (1808)
 - Pablo Picasso, *Guernica* (1937)
 - Keith Haring, zeecontainer van Channel Surf Club (1987)

Bespreek de werken aan de hand van de volgende vragen:

- Welk verhaal zie je?
 - Wie zie je?
 - Wanneer speelt het verhaal zich af?
 - Waarom is het verhaal afgebeeld?
 - Hoe is het weergegeven?
 - Welk verhaal vind je het meest indrukwekkend?
 - Welk verhaal vind je het meest indrukwekkend weergegeven?
 - Waar begint vaak een verhaal in een schilderij?
- Lees het verhaal *De Steencode* van Ruben Prins uit *Het meisje met de parel en andere verhalen*, over de meesterwerken van het Mauritshuis. Voer aan de hand van het schilderij een filosofisch gesprek.

- Verzamel een aantal voorwerpen waarbij een verhaal hoort of verzonnen kan worden. Presenteer de voorwerpen in een bijzondere doos of kist en bespreek met de leerlingen de verhalen die bij de voorwerpen zouden kunnen horen.

3. Oriëntatie

Kennisdoelen	De leerling maakt kennis met 17 ^e -eeuwse schilderkunst in relatie tot het dagelijks leven.
Vaardigheidsdoelen	De leerling destilleert en ontleedt verhalen die ten grondslag liggen aan (wereldberoemde) kunstwerken.

Benodigheden: n.v.t.

Aan de slag in de klas

Doorloop de vaste oriëntatie-onderdelen: het filosofisch gesprek en het uitvoeren van de eerste opdracht.

Het filosofisch gesprek

Voer naar aanleiding van de introductie een filosofisch gesprek. Stel hierbij (een aantal van) onderstaande vragen:

Verhalen in woorden en in beelden

- Kan een schilderij een verhaal vertellen?
- Zou je het verhaal in een schilderij kunnen 'lezen'? Zo ja, hoe dan?
- Als je een schilderij zou kunnen lezen, verschilt dat dan met het lezen van een boek?
- Is er verschil tussen verhalen met alleen woorden en verhalen met alleen beelden?

Tijdverloop weergeven

- Duurt een dag in een verhaal net zo lang als een echte dag?
- Duurt een dag in een film net zo lang als een echte dag?
- Duren alle dagen altijd even lang?
- Kun je een dag schilderen of tekenen?
-

Ondersteunende vragen voor het filosoferen:

- Kun je dat uitleggen?
- Wat bedoel je met...?
- Kun je een voorbeeld geven?
- Betekent wat je zegt...?
- Is ... en hetzelfde?
- Is er verschil tussen ... en ...?
- Wat zegt ... over ... ?
- Denkt iemand er anders over?

Oriëntatieopdracht

Door de eeuwen heen zijn er in de beeldende kunst niet alleen grote verhalen weergegeven, maar juist ook veel kleine en alledaagse gebeurtenissen. In de 17^e eeuw hadden kunstenaars bijvoorbeeld veel aandacht voor het dagelijks leven. Denk aan de volgende werken, die allemaal deel uitmaken van de collectie van het Mauritshuis:

- Jan Steen, *Zoals de oude zongen, zo piepen de jongen* (1668-1670)
- Hendrick Avercamp, *IJsvermaak* (1610)
- Rembrandt, *De anatomische les van Dokter Tulp* (1632)
- Andriaen van Ostade, *Boeren in een herberg* (1662)

Bekijk en bespreek een aantal van deze werken aan de hand van de volgende vragen:

- Welk verhaal zie je?
- Wie zie je?
- Wanneer speelt het verhaal zich af?
- Waarom is het verhaal afgebeeld?
- Hoe is het weergegeven?
- Welk verhaal vind je het meest indrukwekkend?
- Welk verhaal vind je het meest indrukwekkend weergegeven?

Reflectievragen

- Hoe komt het dat je van belangrijke hedendaagse gebeurtenissen zo weinig schilderijen ziet?
- Wat vind je indrukwekkender: foto's en films of schilderijen?
- Kun je aan een voorstelling zien of het een groot of klein verhaal is? Hoe komt dat?
- Houd jij meer van grote of van kleine verhalen?
- Hoe vertelt de kunstenaar zijn verhaal zonder woorden?
- Speelt het verhaal zich in het nu af of vroeger? Hoe zie je dat?
- Hoe lees je een verhaal uit een schilderij?

4. Opdracht: Levende verhalen

In deze opdracht onderzoeken de leerlingen afgebeelde verhalen in de beeldende kunst. Ze zoeken op websites van musea en galeries naar geschikte voorbeelden en kiezen een kunstwerk uit. Vervolgens schrijven de leerlingen een goedlopend verhaal bij het desbetreffende werk. Ze ruilen hun verhaal met een medeleerling en maken bij het geruilde verhaal een tekening of collage. Ten slotte worden de verhalen voorgelezen. Is het publiek in staat te achterhalen welk kunstwerk ten grondslag ligt aan het verhaal?

Kennisdoelen	De leerling maakt kennis met plekken in Den Haag waar beeldende kunst wordt getoond.
Vaardigheidsdoelen	De leerling: <ul style="list-style-type: none"> • vindt op websites van Haagse kunstinstellingen kunstwerken die een verhaal tonen; • schrijft een goedlopend verhaal bij een bestaand kunstwerk; • maakt een tekening of collage aan de hand van een verhaal over een kunstwerk; • draagt een verhaal voor.

Benodigdheden

- teken- en kleurpotloden
- lijm
- scharen
- tijdschriften, magazines
- restpapier

Aan de slag in de klas

Doorloop de vaste onderdelen binnen elke projectopdracht: onderzoek, uitvoeren, presenteren en evalueren.

Onderzoek

Doorloop in deze opdracht de volgende stappen:

1. Bespreek met de leerlingen waar in Den Haag beeldende kunst te zien is. Denk aan musea en galeries.
2. Laat de leerlingen in duo's op de websites van deze instellingen zoeken naar kunstwerken die een verhaal tonen. Vraag de leerlingen ieder één van deze werken uit te kiezen. Dit mag een schilderij, tekening, prent of ruimtelijk beeld zijn.
3. Verzamel (digitale) afbeeldingen van de gekozen kunstwerken.

Reflectievragen

- Ben je verhalen op schilderijen tegengekomen die eigenlijk geen voorstelling hebben?
- Hoe ben je op onderzoek gegaan?
- Hoe ben je tot je keuze gekomen?
- Was het moeilijk kiezen?
- Waarin verschilt jouw keuze met die van je medeleerling?
- Wat is de invloed van de maat van het schilderij op de grootte van het verhaal?

Uitvoeren

Doorloop in deze opdracht de volgende stappen:

1. Laat alle leerlingen zelf een verhaal bij hun gekozen kunstwerk verzinnen en opschrijven. Het verhaal moet een duidelijk begin, midden en slot hebben.
2. Vraag de duo's om één van hun verhalen te ruilen met die van een ander duo, waarvan ze het kunstwerk niet hebben gezien. Laat ze dit verhaal lezen en als duo een tekening of collage maken bij het geruilde verhaal.

Reflectievragen

- Speelt jouw verhaal zich in één dag af en zo ja, op welk moment van de dag? Hoe zien we dat?
- Welk moment in jouw verhaal zie je op het kunstwerk?
- Wat van het kunstwerk heb je niet gebruikt in jouw verhaal?
- Welke elementen uit het geruilde verhaal heb je benadrukt in je tekening of collage?
- Wat past beter bij jou: een verhaal uit een kunstwerk halen of een tekening/collage bij een verhaal maken?

Presenteren

Doorloop in deze opdracht de volgende stappen:

1. Vraag een aantal leerlingen om hun verhaal voor te lezen zonder dat de rest van de klas weet over welk kunstwerk het gaat. Toon alle gekozen kunstwerken op het digibord en laat de klas raden bij welk kunstwerk de voorgelezen verhalen horen.
2. Bekijk de digitale afbeeldingen van de kunstwerken en de werkstukken van de leerlingen. Bepaal welke kunstwerken bij welke werkstukken passen. Bespreek of er werkstukken zijn die bij meerdere kunstwerken passen, en of de kunstwerken en werkstukken allebei goed te herleiden zijn naar hetzelfde verhaal.
3. Geef de werkstukken een titel en vergelijk deze met de titels van de inspiratiebronnen.

Reflectievragen

- Hoe verliep het raden van de kunstwerken bij de verhalen?
- Waarin verschilden de kunstwerken en werkstukken van elkaar?
- Waar lette je op toen je zocht naar de kunstwerken bij de verhalen?
- Wat was telkens het sleutelwoord bij het zoeken?
- Is het voorgekomen dat je het werkstuk mooier vond dan het kunstwerk?

Evaluëren

Bespreek met de leerlingen het doorlopen proces aan de hand van onderstaande vragen:

- Kun je het kunstwerk nog uit je hoofd beschrijven?
- Heb je meer gezien op het kunstwerk toen je het verhaal ging schrijven?
- In hoeverre kijk je nu anders naar het kunstwerk dan voordat je het verhaal schreef?
- Zou je nog een heel ander verhaal kunnen schrijven?
- Hoeveel verhalen zitten er in elk kunstwerk?
- Hoe vind je het dat iedereen een ander verhaal ziet?
- Welke tekening of collage vind je spannender dan het schilderij?
- Over welk schilderij zou je ook een verhaal willen schrijven?
- Over welk verhaal zou je ook een tekening of collage willen maken?

5. Opdracht: Levende beelden

In deze opdracht onderzoeken de leerlingen hoe een bestaand kunstwerk kan worden verbeeld in een tableau vivant. Ze kijken naar voorbeelden uit de beeldende kunst en letten op compositie, richting, overlap, expressie en houding. De leerlingen experimenteren met het naspelen van het schilderij en maken van het beste resultaat een foto. Vervolgens bedenken ze op basis van de foto een tableau dat aan deze situatie vooraf is gegaan én een scène die iets zegt over het vervolg. Deze tableaux worden met foto's vastgelegd en in een serie gepresenteerd aan publiek. Welke verhalen levert dit op?

Kennisdoelen

De leerling:

- maakt kennis met pastels in de beeldende kunst;
- kent het begrip 'tableau vivant'.

Vaardigheidsdoelen

De leerling:

- destilleert en ontleedt verhalen die ten grondslag liggen aan (wereldberoemde) kunstwerken;
- maakt een tableau vivant aan de hand van een voorstelling op een schilderij en let op houding, mimiek, compositie, kleding en

attributen;

- fotografeert, aan de hand van een gefotografeerd tableau vivant, een voorafgaand en een volgend tableau vivant;
- bepaalt de mate van zeggingskracht van een fotoserie op basis van een verticale of horizontale ordening.

Benodigheden

- fotocamera

Aan de slag in de klas

Doorloop de vaste onderdelen binnen elke projectopdracht: onderzoek, uitvoeren, presenteren en evalueren.

Onderzoek

Doorloop in deze opdracht de volgende stappen:

1. Bekijk een aantal kunstwerken waarop een verhaal verbeeld is. Denk aan:
 - Jheronimus Bosch (of zijn atelier), *De goochelaar* (1475-1505)
 - Pieter Bruegel de Oude, *De boerenbruiloft* (1567-68)
 - Caravaggio, *Avondmaal in Emmaüs* (1601-02)
 - Jan Steen, *Zoals de ouden zongen, zo piepen de jongen* (1665)
 - Édouard Manet, *Déjeuner sur l'herbe* (1863)
 - Norman Rockwell, *Freedom from Want* (1943)
 - Lotte van Lieshout, *Knekelmuziek* (2014)

Bespreek de werken aan de hand van de volgende vragen:

- Welk verhaal zie je?
 - Wie zie je?
 - Wanneer speelt het verhaal zich af?
 - Waarom is het verhaal afgebeeld?
 - Hoe is het weergegeven?
 - Hoe heeft de kunstenaar de mensen en voorwerpen neergezet (compositie)?
 - Welke kant kijken de mensen uit?
 - In hoeverre overlappen de figuren?
 - In hoeverre lijken de figuren op elkaar?
 - Hoe is hun gezichtsuitdrukking en lichaamshouding?
2. Laat de leerlingen in groepjes een tableau vivant maken van één van de eerder bekeken voorstellingen of van een zelfgekozen voorstelling. Een tableau vivant is een levend schilderij van een groep personen. Laat de leerlingen goed nadenken over houding, gezichtsuitdrukking, compositie (ordening van personen), kleding, attributen en taakverdeling binnen de groep. Zie [deze voorbeelden](#) van tableaux vivants ter inspiratie.
 3. Maak van elk tableau vivant een foto.

Reflectievragen

- Hoe zijn jullie tot een rolverdeling gekomen?
- Hoe verliep het ordenen van personen en voorwerpen?
- In hoeverre was je tevreden met jouw rol?
- Wat vond je het lastigste aan deze opdracht?
- Hebben jullie nog gelachen tijdens het onderzoek? Waarom?

Uitvoeren

Doorloop in deze opdracht de volgende stappen:

1. Bekijk en bespreek met behulp van Google Afbeeldingen drie pastels van Cornelis Troost, die onderdeel zijn van de NELRI-serie van vijf uit het Mauritshuis. De tekeningen laten een aantal momenten zien van een avond waarop een groep mannen samenkomt en flink rookt en drinkt. Stel bijvoorbeeld de volgende vragen:
 - Wie zie je?
 - Waar zijn de personen?
 - Wat doen ze?
 - Hoe zijn de personen gegroepeerd (verdeeld over de ruimte)?
 - Wat is de volgorde van de pastels? Waaraan zie je dat?
2. Cornelis Troost laat een verhaal in meerdere scènes zien. Laat de leerlingen in de eerder gevormde groepjes drie foto's maken die samen een verhaal vertellen. De foto van het tableau vivant uit het onderzoek is de middelste foto. De groepjes bedenken bij deze foto dus een scène voorafgaand aan én een scène volgend op deze gebeurtenis. Dit doen ze in de vorm van een tableau vivant. Maak van elke scène weer een foto.
3. Zorg voor een afdruk van de foto's en laat de groepjes een titel bedenken voor hun serie.

Reflectievragen

- Hoe ging het samenstellen van de compositie?
- Hoe ging het samenwerken tijdens het bedenken en uitvoeren van de fotosessie?
- Wat was jouw rol? Ben je daar tevreden over?
- Is jullie verhaal duidelijk genoeg weergegeven of zou je achteraf wijzigingen willen aanbrengen?
- Hoe 'echt' is jullie scène?
- In hoeverre zijn de attributen noodzakelijk voor het vertellen van het verhaal?

Presenteren

Doorloop in deze opdracht de volgende stappen:

1. Hang alle series op in de klas. Bespreek met de leerlingen of de foto's verticaal of horizontaal geordend moeten worden om de verhalen duidelijk te maken.
2. Bekijk en bespreek een aantal series. Laat de groepjes van elkaars series vertellen welke verhalen zij erin zien. Bespreek in hoeverre deze ideeën overeenkomen met de oorspronkelijk bedachte verhalen.

Reflectievragen

- Hoe komt het verhaal beter tot zijn recht: verticaal of horizontaal opgehangen? Waarom?
- Waarin verschilt het verhaal dat jullie bij de serie bedachten van het verhaal dat jullie medeleerlingen in de serie zien?
- Waaraan kun je zien dat jullie verhaal in het heden is verbeeld? Denk aan bepaalde attributen of kleding.

Evaluëren

Besprek met de leerlingen het doorlopen proces aan de hand van onderstaande vragen:

- Hoe levend is jullie serie geworden?
- Welke serie verraste het meest of was het grappigst?
- Wat kun je vertellen over de soorten verhalen die worden verteld?
- Had je eigenlijk meer scènes nodig om jullie verhaal te vertellen?
- Wat vond je van de verhalen die bij jullie serie verteld zijn?

6. Opdracht: Verhaal zonder woorden

In de laatste opdracht onderzoeken de leerlingen hoe een verhaal zonder woorden kan worden verteld. Ze kijken naar voorbeelden van collages uit de beeldende kunst en proberen er een verhaal aan vast te knopen. Vervolgens gaan de leerlingen op basis van een verhaal of een gebeurtenis uit hun leven een collage maken. Hiervoor verzamelen en gebruiken ze zowel afbeeldingen uit tijdschriften als afbeeldingen van kunstwerken. Ze voorzien hun collages van een titel en signatuur en stellen ze tentoon aan publiek. Wat maakt dit aan discussie los?

Kennisdoelen

De leerling:

- maakt kennis met collages in de beeldende kunst;
- maakt kennis met de ruimtelijke werking in kunstwerken.

Vaardigheidsdoelen

De leerling:

- leidt voorwerp, personage, materiaal en techniek af uit collages in de beeldende kunst;
- vindt op websites van Haagse kunstinstellingen kunstwerken waarin voorwerpen en personages worden afgebeeld;
- selecteert geschikte kunstwerken als basis voor het verbeelden van een persoonlijke gebeurtenis;
- stelt een collage samen uit afbeeldingen, materialen en voorwerpen en let op compositie, kleur, techniek en ruimtelijke werking;
- stelt zijn werk tentoon en licht het tijdens een rondleiding toe.

Benodigdheden

- kistjes, doosjes
- ansichtkaarten
- folders van instellingen
- catalogi
- kunsttijdschriften
- lijm

- scharen
- grote postervellen

Aan de slag in de klas

Doorloop de vaste onderdelen binnen elke projectopdracht: onderzoeken, uitvoeren, presenteren en evalueren.

Onderzoek

Doorloop in deze opdracht de volgende stappen:

1. Bekijk een aantal van de volgende collages:
 - Richard Hamilton, *Just What Is It That Makes Today's Homes So Different, So Appealing?* (1956)
 - Richard Hamilton, *Just What Is It That Makes Today's Homes So Different?* (1992)
 - Joseph Cornell, *The Hotel Eden* (1945)
 - Joseph Cornell, *Habitat Group for a Shooting Gallery* (1943)
 - Benoît Hermans, *Zonder titel* (1990)
 - Benoît Hermans, *Die Geburt der Komodie* (2004)
 - Ossip, *Erst klein dann grosz* (2005) - Zie [deze website](#) voor meer werk van Ossip

Bespreek de collages aan de hand van de volgende vragen:

- Welke voorwerpen en personen zie je?
 - Welk verhaal kun je erbij bedenken?
 - Welke materialen en technieken zijn gebruikt?
2. Laat de leerlingen een gebeurtenis kiezen die ze zelf hebben meegemaakt of die in een verhaal voorkomt. Vertel aan hen dat ze bij deze gebeurtenis een collage gaan maken. Dit mag een vlakke (2d) of een ruimtelijke (3d, bijvoorbeeld in een kistje of doosje) collage worden.
 3. De leerlingen zoeken op de websites van de Haagse kunstinstellingen naar afbeeldingen van kunstwerken waarin voorwerpen en personen te zien zijn die de leerlingen bij het verbeelden van hun gebeurtenis kunnen gebruiken.
 4. Print de afbeeldingen uit die de leerlingen denken nodig te hebben voor hun collage. Verzamel daarnaast onder meer kaarten, folders van de instellingen, catalogi en kunsttijdschriften.
 5. Verzamel ook zoveel mogelijk kosteloos en natuurlijk materiaal.

Reflectievragen

- Waarom heb je voor juist deze gebeurtenis gekozen?
- Heb je voor 2d of voor 3d gekozen? Waarom?
- Hoe verliep het zoeken en vinden van beeldmateriaal?
- Wat is de kern van jouw verhaal?
- Weet je al welk moment in je verhaal je gaat weergeven?

Uitvoeren

Doorloop in deze opdracht de volgende stappen:

1. De leerlingen bepalen welke onderdelen van de gevonden afbeeldingen (voorwerpen, figuren, achtergrond) ze gaan gebruiken voor hun collage en knippen deze uit.
2. Alle leerlingen stellen hun eigen collage samen. Eerst plaatsen ze de afbeeldingen, materialen en voorwerpen in de gewenste compositie, daarna plakken ze deze pas vast. Wijs de leerlingen op het maken van een voorgrond en een achtergrond en op de ruimtelijke werking, het voor en achter elkaar plaatsen van voorwerpen, materialen en personen.
3. De leerlingen verzinnen een titel bij hun collage en signeren hun werk.

Reflectievragen

- Hoe verliep het kiezen van onderdelen uit de kunstwerken?
- Hoe ging het ordenen van de onderdelen van je compositie?
- Wat is belangrijk in jouw gebeurtenis en hoe heb je dat zichtbaar gemaakt?
- Welke achtergrond heb je gekozen? Waarom?
- Wat zijn de drie belangrijkste elementen die je verhaal duidelijk maken?

Presenteren

Maak een keuze uit onderstaande presentatiemogelijkheden:

- Stel een tentoonstelling samen. Laat medeleerlingen over de werken praten en verzinnen welke verhalen erbij horen.
- Bespreek met de leerlingen welke werken samen nog een ander, nieuw verhaal kunnen vertellen.

Reflectievragen

- Wat vond je van de verzonden verhalen bij jouw werk?
- Welk verhaal vond je het meest maatschappelijk relevant?
- Welk verhaal vond je het meest verrassend of boeiend?
- Welk verhaal zou je willen opschrijven en verder uitwerken?
- Welk verhaal zou je thuis willen vertellen?

7. Evaluatie

Bespreek met de leerlingen het doorlopen proces aan de hand van onderstaande vragen:

- Met wie zou je jouw werkstuk willen ruilen?
- Ben je nu anders naar kunst gaan kijken? Waarom en hoe?
- Bestaan er kunstwerken zonder verhaal? Licht toe.
- Wat is de functie van een titel bij een kunstwerk of verhaal?
- Van welk verhaal zou je nog wel een werkstuk willen maken?

